

Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені
Михайла Бойчука
Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК.01 ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ І НАУКИ
(назва дисципліни без скорочень)

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	Третій освітній рівень
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В4 «Образотворче мистецтво і реставрація»
Спеціалізація	
Освітня програма	ОНП «Образотворче мистецтво і реставрація»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс / семестр	1-й курс (I семестр)
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 30 год.
	Семінарські – 10 год.
	Практичні – год.
	Самостійна робота – 80 год.
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Викладач (-і)	Ph.D з філософії, доцент кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти Романова О.П.
Контактна інформація викладача (-ів)	Електронна адреса: romanova_o@kdidpmid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Посилання на канал курсу в Zoom: https://us04web.zoom.us/j/77622326775?pwd=SoDKbYILSzn6MEy1BuI6SL3neRbR8L1
Дні занять	Четвер 19:10-20:30
Консультації	Відповідно до графіку консультацій: понеділок (15:30-16:30)

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Філософія освіти і науки» присвячена дослідженню фундаментальних світоглядних та методологічних засад сучасної науково-педагогічної діяльності. Курс охоплює генезу
---------------------	---

	<p>філософської думки: від античної пайдейї до постнекласичних моделей науки, аналізує ключові онтологічні та епістемологічні категорії, а також висвітлює самобутність української традиції «філософії серця». Особлива увага приділяється логіці наукового пошуку, методологічній рефлексії та етичним імперативам дослідника.</p> <p>Ключові слова: <i>філософія освіти і науки, особистість, світогляд, свідомість, філософування, філософська думка, проблеми філософії, феномен, феноменологія, українська філософія, аксіологія, гносеологія, епістемологія, онтологія, метафізика, діалектика, освіта, наука, методологія дослідження, академічна доброчесність, парадигми освіти.</i></p> <p>Роль та місце дисципліни у системі підготовки: «Філософія освіти і науки» є теоретичним фундаментом підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня вищої освіти. Вона інтегрує знання, отримані під час магістерської підготовки та трансформує їх у методологічний інструментарій для написання дисертації. Курс сприяє переходу від накопичення фактів до критичного аналізу наукових теорій та обґрунтування власної наукової новизни.</p> <p>Вплив на індивідуальну освітню траєкторію Вивчення дисципліни допомагає здобувачу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сформулювати власну дослідницьку позицію та свідомо обрати методологічну базу для наукової роботи; – розвинути навички етичного самовизначення, що є критичним для розбудови успішної академічної кар'єри на засадах поваги до інтелектуальної власності та культурної спадщини; – інтегрувати вузькоспеціалізовані знання у широкий соціокультурний контекст, забезпечуючи міждисциплінарний характер дослідження.
<p>Мета й завдання навчальної дисципліни</p>	<p>Метою дисципліни є формування у здобувачів методологічної компетентності та здатності до самостійного філософського аналізу над актуальними проблемами сучасної освіти і науки. Дисципліна</p>

спрямована на розвиток навичок критичного мислення, епістемологічних засад наукового пошуку та етичного самовизначення дослідника в академічному середовищі.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- концептуалізувати ключові філософські питання, що визначають розвиток сучасної цивілізації, освіти та наукових парадигм;
- сформувати навички методологічного проектування власного дисертаційного дослідження на основі класичних та сучасних філософських підходів;
- розвинути здатність до епістемологічної критики існуючих наукових теорій та концепцій у сфері декоративно-прикладного мистецтва та дизайну;
- системне опанування основ філософії освіти і науки в існуючих у розвиткові філософської думки традиціях, вченнях, методологіях, основних філософських проблемах та класичних й неklasичних підходах до їх осмислення);
- сприяти формуванню гуманістичного потенціалу особистості, її загальної культури;
- удосконалити культуру наукової дискусії, інтелектуальної комунікації та мовно-текстологічної грамотності при презентації результатів дослідження.

Предметом вивчення дисципліни є теоретично-філософські засади, світоглядно-методологічні принципи та етико-аксіологічні виміри функціонування сучасної освіти і науки, а також специфіка пізнавальної діяльності дослідника в контексті актуальних епістемологічних парадигм.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання:**

знати:

- концептуальні засади філософії, основні теоретичні положення, визначення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, гносеології та епістемології, соціальної філософії, логіки в контексті сучасної наукової парадигми;

- ґрунтовні положення історико-філософської думки, основні філософські принципи, що сформували ландшафт освіти і науки;
- специфіку та методологічний потенціал основних філософських шкіл і напрямків (феноменологія, герменевтика, постмодернізм);
- епістемологічні виміри наукового пошуку, філософсько-методологічну базу дослідження проблем сучасної освіти і науки;
- етико-аксіологічні стандарти науки, принципи та норми академічної доброчесності, морально-правові аспекти інтелектуальної власності, а також відповідальність науковця в сучасному соціокультурному просторі;

вміти:

- обґрунтовувати наукову новизну та теоретичну значущість результатів дослідження через призму категоріального апарату філософії науки;
- критично аналізувати й оцінювати теорії, концепції та методологічні підходи у сфері дизайну та мистецтвознавства;
- визначати науковий апарат, цілі дослідження, узгоджуючи його з актуальними запитамі суспільства та стратегіями розвитку сучасної освіти та науки;
- планувати ефективні шляхи вирішення дослідницьких завдань, спираючись на системний підхід та міждисциплінарну інтеграцію знань;
- застосовувати філософсько-методологічний інструментарій для моделювання дизайн-систем, розробки програм, методик й технологій дослідження;
- демонструвати самостійний стиль наукового мислення, здатність до переосмислення при формуванні власного світоглядного підходу до розв'язання наукових проблем;
- інтегрувати філософські знання у методологію власного дисертаційного дослідження,

	забезпечуючи його логічну цілісність та доказовість.
Передумови вивчення дисципліни	Філософія Історія зарубіжного мистецтва і архітектури Історія українського мистецтва і архітектури
Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральні компетентності	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Фахові (предметно-специфічні) компетенції спеціальності (ФК)	ФК 01. Здатність виконувати наукові дослідження у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у мистецтвознавстві та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках і суміжних галузях. ФК 04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті в галузі культури і мистецтва.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лек	сем	практ	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1 Історія філософської думки					
Тема 1. Філософія як методологічний фундамент освіти і науки	12	2	1		6
Тема 2. Філософське розуміння сутності освіти в історичному контексті: давні часи. Феномен античної філософської школи	12	2	1		8

Тема 3. Освіта та ідеї її розвитку в добу Середньовіччя та Відродження	12	2	1		6
Тема 4. Розвиток філософії освіти і науки в епоху Нового часу XVII – XVIII ст. Німецька класична філософія	12	4	1		8
Тема 5. Філософсько-освітній дискурс XIX-XX ст. Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні	12	4	1		10
Усього годин за змістовим модулем 1	60	14	5		38
Змістовий модуль 2 Основні проблеми філософії освіти і науки					
Тема 6. Науково-філософський спосіб сприйняття дійсності. Онтологія. Метафізика. Діалектика	14	4	1		10
Тема 7. Проблема свідомості в сучасній методології науки: основні концепції та стратегії дослідження	12	4	1		10
Тема 8. Гносеологія: наука як соціокультурний та пізнавальний феномен. Основний зміст науково-пізнавальної діяльності	12	4	1		10
Тема 9. Філософсько-антропологічні проблеми у сучасній науці. Аксиологічні виміри освіти. Феноменологічний підхід у науці. Феномен культури як ціннісно-смысловий простір освіти	12	2	1		6
Тема 10. Філософсько-методологічні проблеми розвитку сучасної освіти	10	2	1		6
Усього годин за змістовим модулем 2	60	16	5		42
РАЗОМ:	120	30	10		80

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Афанасенко В. Філософія: підруч. для вищої школи. 3-тє вид., перероб. та доп. Харків : Прапор, 2004. 735 с.

2. Алексейчук І.С. та ін. Філософія освіти і науки: навч. посіб. Слов'янськ, 2019. 365 с.
3. Буслинський В. Філософія: навч. посібник для студ. і аспірантів вищ. навч. закладів. Київ, 2002. 315 с.
4. Варвянський С. М. Методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою («Філософія, логіка, релігієзнавство»). Полтава, 2007. 107 с.
5. Ільїн В. Філософія: підручник. У 2-х ч. К.: Альтерпрес, 2002. Ч. 1: Історія розвитку філософської думки. Авт. передм. А. А. Мазарак, 2002. 463 с.
6. Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: навч. посіб. К.: ЦУЛ, Інкос, 2006. 624 с.
7. Філософія освіти: навч. посіб. / за ред. В. П. Андрущенко та ін. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. 348 с.
8. Філософія освіти: навч. посіб. / Т. Н. Кучера, Л. І. Насонова, В. В. Дейнека. Харків : ХНМУ, 2015. 63 с.
9. Філософія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін.; за ред. І. С. Добронравової. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
10. Філософія освіти (хрестоматія); уклад.: Огнев'юк В. О., Кузьменко О. М. Київ : Київський столичний ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. 506 с.
11. Філософія науки: навч. посіб. / Гоян І. М., Матвієнко І. С., Сторожук С. В. / за ред. С. В. Сторожук. 3-тє вид., випр. і доповн. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2019. 420 с.

Допоміжна література

1. Александрова О. В. Філософія Середніх віків та доби Відродження: підручник. К.: Парапан, 2002. 169 с.
2. Арндт Х. Айхман в Єрусалимі. Розповідь про банальність зла. К.: Дух і літера, 2021. 376 с.
3. Арістотель. Нікомахова етика. К.: Аквілон-Плюс, 2002. 480 с.
4. Бистрицький Є, Білий О., Зимовець Р., Кобець Р., Лозниця С., Пролєєв С. Національна ідентичність і громадянське суспільство. Вид. 2-ге доповн. К.: Дух і літера, 2018. 464 с.
5. Бреніф'є О. Хто я? Мистецтво мислити. К.: Дух і літера, 2018. 96 с.
6. Вовк С.М. Даосизм: вчення і світогляд. Чернівці, 2003. 217 с.
7. Жижко Т. А. Філософія академічної освіти. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 403 с.
8. Історія філософії: підручник. Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І. Ярошовця. К., 2002. 774 с.
9. Ключовський Ян. Філософія діалогу. К.: Дух і літера, 2013. 224 с.
10. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. Львів, 2001. 260 с.
11. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії. Львів, 2001. 320 с.
12. Кримський С. Під сигнатурою Софії. К.: Києво-Могилянська академія, 2008.

368 с.

13. Кушаков Ю.В. Нариси з історії німецької філософії Нового часу: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 572 с.

14. *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України): збірник наукових праць / за ред. Кременя В. Г.* Київ : Сам, 2017. 144 с.

15. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навчальний посібник. Видання 2-ге, перероблене та доповнене. К.: Центр навчальної літератури, Інкос, 2006. 704 с.

16. Пономарьов О. С., Костиця І. В. Практикум з філософії освіти: навч.-метод. посіб. Харків : НТУ «ХП», 2019. 104 с.

17. Федів Ю.О., Мозгова Н.Г. Історія української філософії: навч. посібник. К.: Україна, 2000. 509 с.

18. Філософія. Заг. ред. Губерський Л.В., Надольний І.Ф., Андрущенко В.П. та ін. Навч. посібник. 7-ме видання, стереотипне. К.: Вікар, 2008. 534 с.

19. Філософія, логіка, філософія освіти: кредитно-модульний курс / за ред. Р. О. Додонова, Л. І. Мозгового. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 512 с.

20. Філософія освіти і науки: навч. посіб. / В. П. Загороднюк та ін. Київ : Знання України, 2017. 348 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека українських підручників. Українські підручники онлайн.

Розділ: «Філософія». URL: <https://westudents.com.ua/predmet/34-f%D1%96losof%D1%96ya.html> (дата звернення: 02.07.2023).

2. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. URL: <https://www.npu.edu.ua>

3. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/>

4. Закон України «Про освіту». URL: <https://www.mon.gov.ua>

5. Студентська бібліотека. URL: <http://chitalka.net.ua/zmist/filosofija.html>

6. Філософський енциклопедичний словник. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf&ved=2ahUKEwj3u7imwquKAxVKRfEDHVi9FGMQFnoECB0QAQ&usg=AOvVaw0C2VCJ0XFdGMXGli2ja8eT

Методи контролю та розподіл балів

Назви змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Історія філософської думки	05.11.2025	<i>Індивідуальне опитування</i> <i>Доповідь</i> <i>Есе</i>	30
Змістовий модуль 2. Основні проблеми філософії освіти і науки	03.12.2025	<i>Індивідуальне опитування</i> <i>Інтегральна доповідь</i> <i>Презентація</i>	30
Екзамен	23.01.2026		40
РАЗОМ:			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Ноутбук із можливістю демонстрації матеріалів та виходу до мережі Інтернет.
Необхідні засоби	Не передбачено.
Програмне забезпечення	Програми, необхідні для виконання завдань: <i>Microsoft Office Word, Adobe Acrobat Reader.</i>

Матеріали, інструменти	Не передбачено.
------------------------	-----------------

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політику щодо академічної доброчесності	Здобувачі третього освітнього рівня зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час поточного контролю виявиться використання чужих ідей, аспірант втрачає право отримати бали за тему, або може виконати нову роботу, яка буде оцінена зі зниженням балів.
Політика щодо відвідування занять	Пропуски занять без поважних причин неприпустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Відсутність виконаних практичних завдань із дисципліни є підставою до неотримання семестрової оцінки.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Якщо здобувач третього освітнього рівня пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її упродовж консультаційного часу, відповівши на ключові запитання, виконавши вправи на відповідні теми. Довгострокова відсутність здобувача третього освітнього рівня на заняттях без поважних причин дає підстави для отримання неатестації. Додаткові заняття в такому разі не передбачені.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	На проведення занять із навчальної дисципліни «Філософія освіти і науки» поширюються загальноприйняті норми та правила поведінки, затверджені «Правилами поведінки здобувачів вищої освіти в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука». Схвалюється власна думка здобувачів третього освітнього рівня з теми заняття, активне обговорювання проблемних питань. Водночас на заняттях не допускаються дії, що порушують порядок і заважають навчальному процесу, зокрема користування мобільними телефонами для розмов, запізнення на заняття без поважних причин, відсутність реагування на зауваження викладача.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем у робочі години є корпоративна пошта викладача (<i>romanova_o@kdidpamid.edu.ua</i>). Порядок надсилання листів: 1) у темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено – <i>ФЛОС</i>); 2) файли підписуються в такий спосіб: «Прізвище_Завдання». Прийнятний формат файлів: текст — .docx, ілюстрації — .pdf. Консультування з викладачем в Академії відбувається у визначені дні та години.

Детальніша інформація щодо компетентностей, результатів та методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи аспіранта тощо міститься в Робочій програмі навчальної дисципліни «Філософія освіти і науки».

Розробник (розробники) силабусу

навчальної дисципліни

Романова О.П.
(підписи, прізвища, ініціали)

Гарант освітньої програми

Петрова І.В.
(підписи, прізвища, ініціали)

Завідувач кафедри

(підписи, прізвища, ініціали)

Силабус затверджено
на засіданні кафедри МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА І МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ
(назва кафедри)

від 26.08.25, протокол № 1